

N:o 204.

Af Herr P. A. Siljeström: Angående antagande af lag rörande personer, som bekänna sig till kristna religionen, utan att vara medlemmar af Statskyrkan.

Samvetsfrihetens stora grundsats är ovilkorligt och tydligt uttalad i Regeringsformens 16 §, som tillerkänner hvarje Svensk medborgare fri utöfning af hans religion, såvidt han derigenom icke störer samhällets lugn eller allmän förargelse åstadkommer. Emellertid är det alltför väl bekant, att detta grundlagsbud icke ledt till sådana praktiska följder, som på grund deraf hade bort kunna emotses. För att ej tala om de verkliga förföljelser — någon gång af upprörande beskaffenhet — som in i sednare tider egt rum, behöfver man endast genomläsa Kongl. Förordningen af den 23 Oktober 1860 "angående främmande trosbekännare och deras religionsutöfning", för att finna, huru litet vi ännu hafva i verkligheten utfört 1809 års principer. Ända hittills har man till och med sväfvat i ovisshet, huruvida det verkligen på grund af nämnda Förordning skulle vara tillåtet för Svenske medborgare, som önskade uttråda ur Statskyrkan, att bilda en församling, när ordalagen förutsätta ett redan på förhand befintligt "främmande" religionssamfund, till hvilket de kunde sluta sig. Ett nyligen gifvet prejudikat har visserligen undanröjt de betänkligheter man kunnat hysa i detta hänseende; men alltjemnt kvarstå de oeftergifliga villkoren — hvilka äfven nu Wämbus' baptister måst underkasta sig — att nödgas begära såsom en nåd, hvad sjelfva grundlagen tillförsäkrar såsom en rätt, och att endast genom en kedja af förödmjukelser, tidspillan, besvärligheter och kostnader, kunna vinna tillåtelsen att dyrka Gud enligt öfvertygelse och samvete. Den nämnda Förordningen, som förmodligen är afsedd att vara ett uttryck af religiös tolerans, bryter mot sjelfva grundprincipen för all tolerans, då den stämpelar afvikelse i läran såsom "villfarelse", såsom en förbrytelse, för hvilken den felande skall af den ecklesiastiska magten varnas, i uppenbart ändamål att förmå till återkallelse. Då det vidare heter, att "offentliga kyrkobruk och andaktsöfningar endast inom dylik församlings kyrka, bönehus eller kyrkogård må förrättas", så synes deruti ligga ingenting mindre än ett lagligt hinder för gudstjensts hållande i alla de fall, då en församling ännu icke har eget bönehus,

eller egen kyrka; och detta sednare torde väl oftast vara händelsen åtminstone med nybildade församlingar. Å en annan sida förbjudes sådan församling att ega fast egendom, och densamma kan endast med Konungens särskilda tillåtelse förvärfva "den jord, som för utrymme till kyrka eller kyrkogård erfordras". Åtskilliga bestämmelser i afseende på äktenskaps ingående, med hvad dit hör, äro ock af natur att icke tillfredsställa en del afvikande trosbekännare. I medborgerligt hänseende äro somliga afvikande trosbekännare förbjudna att ens inom kommunen deltaga i behandling eller afgörande af frågor, som röra den offentliga undervisningen, o. s. v.

Det är under sådant förhållande naturligt, att dessa från Lutherska läran afvikande trosbekännare måste tveka att formligt utträda ur Statskyrkan. Heldre än att underkasta sig alla de samvetet sårande och de förödmjukande vilkor, hvarunder detta måste ske, och de i flera hänseenden svåra följder, som kunna uppkomma af ett sådant steg, föredraga de att kvarstadna inom Statskyrkan, oakadt de knappt mindre svårigheter, som sakramentaltvång och i allmänhet ett skeft förhållande till Stat och Statskyrka måste framkalla. Dagliga erfarenheten lär, hvilka betänkliga resultat, som hota att häraf uppstå, synnerligen med afseende på äktenskapsförbindelsers ingående, i det onaturliga tvångslagar icke kunna annat än tvinga till lagöfverträdelse.

I denna ställning befinna sig för närvarande, enligt mig gjorda meddelanden — oberäknadt många andra slags trosbekännare — omkring 8,000 baptister, spridda i alla delar af landet och, så vidt jag kunnat erfara, i allmänna lefvernet icke allenast oförvitlige, utan i allmänhet fördelaktigt kände. Det behöfver icke med många ord sägas, att något *måste* göras till lindring af det betryck, som tungt hvilar öfver dessa medborgare. Ännu mindre behöfves någon vidlyftighet för att inför Svenska folkets representanter ådagalägga angelägenheten af att borttaga den mörkaste häcken på vår lagstiftning och att omsider efter 60 års förlopp gifva gällande kraft åt 1809 års grundsatser; samt minst af allt för att i allmänhet förorda samvetsfrihetens heliga sak, — det vill i sjelfva verket säga religionens och sedlighetens sak, — det vill säga den sanna grundvalen för all samhällelig utveckling, — det vill säga hvad vår tids religiösa och borgerliga medvetande högre än någonting annat fordrar. Jag kan således genast och utan omsvep gå till sjelfva saken, i det jag värdsamt anhåller att till Riksdagens bepröfvande och allvarliga behjertande få framlägga det härhos bifogade "förslag till lag rörande personer, som bekänna sig till kristna religionen, utan att vara medlemmar af Statskyrkan".

Förslag

till lag rörande personer, som bekänna sig till kristna religionen, utan att vara medlemmar af Statskyrkan.

§ 1.

Dissenter, eller personer som bekänna sig till kristna religionen, utan att vara medlemmar af Statskyrkan, hafva för offentlig religionsöfning, inom lagens och sedlighetens gränser, rätt att bilda församlingar under ledning af egna prester eller föreståndare.

§ 2.

De i föregående § nämnde prester eller föreståndare böra, innan de i sådan egenskap erkännas, inför kronofogde på landet eller magistrat i stad styrka, att de af vederbörande församling äro antagne, samt derjemte till samma myndighet ingifva en skriftlig ed eller försäkran, att de i sin befattning vilja ställa sig Statens lagar till efterrättelse och vara sanning och pligt trogne, i hvilket hänseende de äro lika med Statens embetsmän ansvar underkastade. De böra noggrannt föra de anteckningar, som af Regeringen föreskrifvas, samt framlägga dem, när så påfordras, för vederbörande myndighet till granskning. Vid hvarje års slut böra de till vederbörlig auktoritet ingifva förteckning öfver församlingens medlemmar samt under årets lopp ingångna äktenskap, äfvensom öfver födde och döde. Derjemte äro de förpligtade att utfärda betyg samt meddela de offentliga myndigheterna äskade upplysningar rörande sina församlingar, i likhet med hvad Statskyrkans prester åligger.

§ 3.

De till sådana församlingar hörande dissenter äro frikallade från alla andra utskylder till Statskyrkan och dess tjänstemän, än sådana som häfta vid egendom eller utgå enligt gällande konventioner.

§ 4.

Innan någon byggnad för gudstjänst af dissenterförsamling begynnes, bör anmälan derom göras hos ofvannämnda civila myndighet. Gudstjänst må icke hållas för slutna dörrar. För öfverträdelse af någon af dessa bestämmelser straffas presten, föreståndaren eller dem, som vid sammankomsten hållit föredrag, med böter ifrån och med 20 till och med 300 R:dr R:mt.

§ 5.

Dissenter, antingen de tillhöra en ordnad församling eller icke, böra för pastor loci anmäla födelser och dödsfall inom en månad sedan de inträffat, vid vite af 5 R:dr R:mt för hvarje vecka anmälningen derefter uteblifver. Vid anmälan af barns födelse skall barnets födelsedag, kön och namn, äfvensom dess föräldrars namn, uppgifvas. Dissenter, som tillhöra en ordnad församling, böra derjemte, vid samma ansvar, för sin egen prest eller föreståndare inom tre månader anmäla så väl födelser och dödsfall, som ingångna äktenskap.

§ 6.

Äktenskap mellan dissenter stiftas med laga kraft, derigenom att inför kronofogde eller magistrat på den ort, der vederbörande man eller qvinna sig uppehåller, upprättas en handling, hvori de förklara sig vilja taga hvarandra till äkta. Innan detta kan tillstodjas, har berörda embetsmyndighet att fordra samma legitimationer som prest fordrar vid äktenskaps ingående inom Statskyrkan; dock erfordras ingen lysning eller bevis öfver dop och nattvardsgång. Om det ingångna äktenskapet bör den civila myndigheten inom 14 dagar göra anmälan hos pastor på den ort, der makarne taga sitt hemvist. Till följd af ofvannämnda bestämmelse må ingen vigsel eller annan vid äktenskaps ingående öflig akt företagas, innan äktenskap på förberörda sätt är lagligen stiftadt.

§ 7.

I afseende på äktenskap mellan Lutheran och dissenter gäller hvad för äktenskaps ingående mellan Lutheran och Mosaisk trosbekännare stadgadt är, så vida de ej sjelfva föredraga Statskyrkans vigsel.

§ 8.

Barn af äkta makar, af hvilka den ena tillhör Statskyrkan, anses äfven höra till denna, så framt ej föräldrarne afgifva en uttrycklig förklaring om motsatsen. Barn af äkta makar, som begge äro dissenter, anses icke tillhöra Statskyrkan, med mindre föräldrarne derom afgifva uttrycklig förklaring. Lefva föräldrarne åtskiljda, eller äro de döde, afgifver den, som har vård om barnens uppfostran, giltig förklaring i berörda hänseende. Sistnämnda regel gäller ock i afseende på oäkta barn, hvars moder ej tillhör Statskyrkan. Förklaringen afgifves inför pastor loci och införes i kyrkboken.

§ 9.

§ 9.

Barn, som icke skola uppfostras i den Evangelisk-lutherska läran, må på begäran fritagas från undervisningen deruti vid de offentliga läroverken, hvar-
emot skolstyrelsen på hvarje ställe eger tillse, att dessa barns undervisning ej
heller i afseende på religionen varder försummad.

§ 10.

De, hvilkas trosbekännelse icke tillåter edgång under någon form, afgifva
vid de tillfällen, då ed kräfvcs, löfte eller bekräftelse på det sätt Kongl. Maj:t
bestämmer, hvilket skall anses lika bindande, som om ed af dem varit aflagd.
De, hvilkas trosbekännelse icke tillåter edgång i den form, som är bestämd för
Statskyrkans medlemmar, aflägga ed i sådan form, som Kongl. Maj:t bestämmer.
Härmed afses ingen förändring i afseende på edgång, som i grundlagarne före-
skrifves.

§ 11.

Uppdrag eller befattningar i Statskyrkan kunna icke anförtros åt dissenter.

§ 12.

De med hänseende till allmänt lugn och inställande af industrielt arbete un-
der Statskyrkans sön- och helgedagar gällande bestämmelser äro förbindande af-
ven för dissenter.

§ 13.

Vilja dissenter icke betjena sig af de allmänna kyrkogårdarne, äro de
likväl underkastade sundhetspolisens föreskrifter angående begrafningar, äfvensom
vederbörande myndigheters närmare bestämmelser i afseende på valet af be-
grafningsplats.

§ 14.

I allmänhet erkännes ingen hafva utträdt ur Statskyrkan, förr än han
eller hon, efter fyllda 18 år, personligen infunnit sig hos vederbörande pastor
och anmält sitt utträddande till införande i kyrkboken. Dock må i enskilda fall
undantag med afseende på åldern af Kongl. Maj:t kunna medgifvas.

§ 15.

När en dissenter vill träda öfver till Statskyrkan, skall han derom göra anmälan hos någon af Statskyrkans pastorer. Är den anmälda icke döpt, förfares efter kyrkoritualens föreskrifter rörande vuxna personers dop. I annat fall är det tillräckligt att ifrågavarande person inför pastor, i närvaro af kyrkorådet, styrker att han har tillräcklig insigt i Statskyrkans trosläror, samt att intyg derom, jemte personens förklaring att vilja träda öfver till Statskyrkan, införes i kyrkboken.

§ 16.

Hvar och en, som genom användande af bevekelsegrunder, hvilka stå i strid med allmän sedlighet, genom löften om timliga fördelar, bedrägliga medel eller hotelser söker att förmå någon till öfvergång från en trosbekännelse till en annan, är förfallen till böter ifrån 100 till och med 300 R:dr R:mt eller fängelse från och med 2 månader till och med ett år.

§ 17.

För så vidt ej grundlags eller denna lags bestämmelser medföra undantag, förorsakar den olika kristna trosbekännelsen ingen olikhet i borgerliga pligter och rättigheter, hvaraf t. ex. följer, att ingen trosbekännelse frikallar från beväringsskyldighet, och att de bestämmelser, som göra arfsrätt, medborgar rätt eller någon annan rättighet beroende af dopet, icke lända de dissenter till förfång, af hvilka dopet i allmänhet eller barndopet i synnerhet ej gillas.

§ 18.

Härigenom upphäfvast alla de stadganden och föreskrifter, som stå i strid med i denna lag gjorda bestämmelser.

Vid uppgörande af detta förslag har jag icke vågat lita på egen förmåga, ännu mindre låtit mig ledas af någon enskild förutfattad mening. Förslaget är i sjelfva verket väsendtligen ingenting annat än en öfversättning af den Norska dissenterlagen af år 1845, endast med sådana förändringar som särskilda Svenska förhållanden kunnat föranleda; och äfven dessa förändringar har jag ej tillå-

tit mig att göra utan efter samråd med flere andra för saken intresserade personer. Då den ifrågavarande lagen, som på förslag af Norska regeringen blifvit af Stortinget antagen, nu i öfver 20 år i Norge varit tillämpad och visat sig välgörande, samt å andra sidan af våra dissenter just framhållits såsom ett önskningsmål, så hafva båda dessa skäl synts mig kraftigt tala för antagandet äfven hos oss af just denna lag. Den genom dissenterlagen i Norge ökade och befästande religionsfriheten har, långt ifrån att der föranleda ytterligare oro eller splittring inom det religiösa området, tvärtom visat sig lugnande; och det kan icke vara något tvifvel, att ju, om densamma äfven hos oss antoges. enahanda resultat skulle komma att förspörjas. Intet skäl synes följaktligen vara för handen, hvarföre vi ej skulle tillegna oss den humanare lagstiftning i detta fall, hvaröfver brödrariket redan nära ett fjerdedels århundrade kunnat berömma sig. Jag får således nu slutligen vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville för sin del besluta antagandet af härhos bifogade "förslag till lag rörande personer, som bekänna sig till kristna religionen, utan att vara medlemmar af Statskyrkan".

Och anhålles att denna motion må till Lag-Utskottet remitteras.

Stockholm den 27 Januari 1868.

P. A. Siljeström.

N:o 205.

Af Herr P. A. Siljeström: Att gymnastiskt-orthopediska institutet måtte, under samma vilkor som hittills varit gällande, få fortfarande åtnjuta ett statsanslag af 8,250 R:dr R:mt.

Allmänt gagnande stiftelser uppstå och utvecklas i öfverensstämmelse med ett samhälles inre utveckling. De äro att likna, om icke vid åkerfälten, der säden växer, som gifver oss vår förnämsta näring, likväl vid fruktgårdarne, som påminna om att: *menniskan lefver icke af bröd allena.*